

Nové pracoviště ČSAV

Na základě rozhodnutí Prezidia ČSAV proběhla v polovině minulého roku reorganizace brněnských společenskovědních pracovišť ČSAV a spojením Psychologické laboratoře a Ústavu vědeckého ateismu ČSAV vznikl *Ústav pro výzkum společenského vědomí a vědeckého ateismu ČSAV* ke dni 1. 7. 1983.

Nová instituce s novou organizační strukturou realizuje výzkumný program stanovený na základě obecné koncepce činnosti ústavu. Těžiště výzkumné práce spočívá v empiricko-teoretické analýze stavu (tj. struktury a obsahu) společenského, zejména světonázorového vědomí a jeho vývojových trendů. Profil výzkumné činnosti do značné míry určuje organizační struktura pracoviště, která umožňuje poznávací přístup k předmětu zkoumání po třech liniích — filozofické, sociologické a psychologické. V současné době zachovává nový ústav výzkumnou kontinuitu se zaniklými pracovišti, v nejbližší budoucnosti však dojde k podstatným posunům: půjde zejména o to, co nejvíce integrovat výzkumný program uvedených linií poznávacího přístupu pod zorným úhlem analýzy světonázorové dimenze společenského vědomí. Obecně možno říci, že celkový profil nového pracoviště bude v zásadě filozoficko-sociologický.

Ústav má v současné době v souladu s koncepcí další práce tři oddělení — oddělení vědeckého ateismu, oddělení sociologických výzkumů společenského vědomí, oddělení psychologie a informační středisko. V zájmu kvalitní informovanosti pracovníků v oblasti *sociologie* uvádíme bližší charakteristiku sociologických výzkumných úkolů ústavu i práce oddělení sociologických výzkumů.

V této pětiletce řeší sociologická část pracoviště dílčí úkol SPZV VIII-6-7/1 *Proces sekularizace obyvatelstva ČSSR se zvláštním zřetelem k formování ateistického vědomí školní a studující mládeže* (odpovědný řešitel PhDr. Stanislav Hubík, CSc., dříve doc. RSDr. František Křenek, CSc.), který je součástí hlavního úkolu VIII-6-7 *Vědecký ateismus a překonávání náboženství v podmínkách vyspělého socialismu* (koordinátor PhDr. Ivan Hodovský, CSc., ředitel ústavu). Jelikož je úkol fakticky dokončen, orientují se pracovníci oddělení sociologických výzkumů postupně na nový program rámcově vytyčený novou koncepcí pracoviště.

Oddělení sociologických výzkumů ovšem není jen empirickým pracovištěm — zabývá se jak empiricky orientovanou výzkumnou činností (zde třeba uvést alespoň již realizovaný výzkum *Světonázorová a hodnotová orientace obyvatelstva ČSSR staršího 15 let ve vztahu k náboženství a ateismu*, který byl v uplynulém období uskutečněn ve spolupráci s Ústavem pro výzkum veřejného mínění při FSÚ v Praze), tak teoretickou analýzou (některé výsledky této práce shrnuje bibliografie uvedená ve Filozofickém časopise 1982, č. 4, zejména s. 680). V současné době připravuje pracoviště opakování výzkumu světonázorové orientace obyvatelstva ČSSR, jehož výsledky by měly být konfrontovány se závěry výzkumu minulého a s dalšími empirickými daty. Oddělení sociologických výzkumů Ústavu pro výzkum společenského vědomí a vědeckého ateismu ČSAV spolupracuje s již vzpomenutým ÚVVM při FSÚ v Praze, s katedrou marxisticko-leninské sociologie UJEP v Brně, se sociologickým oddělením ÚVA SAV v Bratislavě a podílí se na výzkumné činnosti některých dalších týmů.

V nejbližších letech se bude těžiště teoretické i empirické výzkumné činnosti oddělení sociologických výzkumů (a ústavu vůbec) stále více přesouvat do oblasti zkoumání světonázorových (nejen náboženských nebo ateistických) dimenzí strukturních prvků a funkcí společenského vědomí.

Stanislav Hubík

Rozvoj člověka v etapě budování rozvinuté socialistické společnosti

Ve dnech 3.—5. října 1983 se uskutečnilo v Harrachově v zařízení ÚV SSM sympozium na téma: *Rozvoj člověka v etapě budování rozvinuté socialistické společnosti*. Na přípravě symposia a jeho zdárného průběhu se podílely tři sekce: sekce sociologie integrálního zkoumání člověka, sekce sociologie rodiny a sekce sociologie mládeže.

Zájem o tuto vysoce aktuální problematiku je zákonitým jevem. Již V. I. Lenin na počátku budování socialistické společnosti často zdůrazňoval úlohu člověka při uskutečňování revolučních přeměn společnosti, které zpětně ovlivňují jeho rozvoj.